

Česká asociace ložiskových geologů

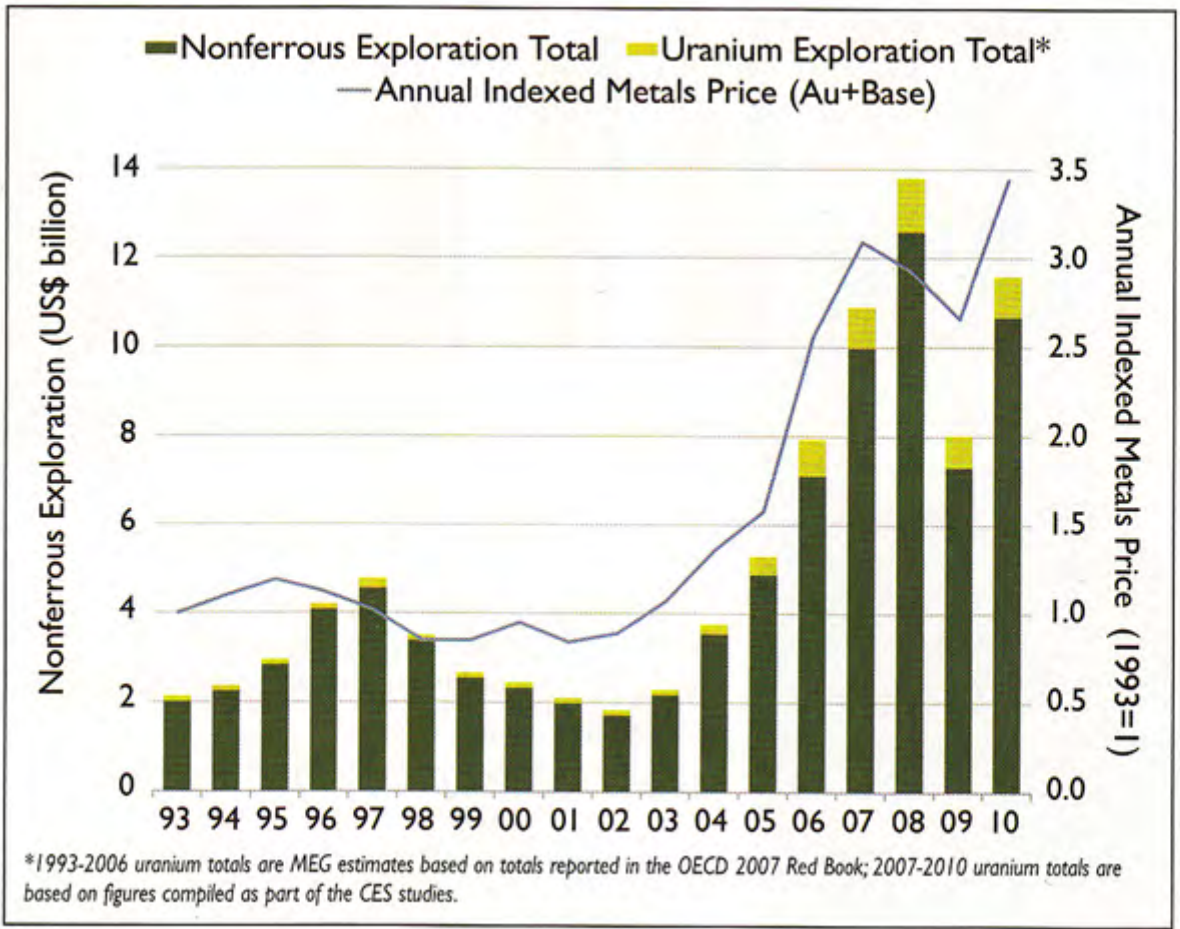
**RUDNÍ POTENCIÁL ČR
A REÁLNÉ MOŽNOSTI
JEHO VYUŽÍVÁNÍ**

RNDr. Petr Morávek

Prof. Ing. Mirko Vaněček, DrCs.

Důvody přehodnocení rudního surovinového potenciálu ČR

- **rudní ložiska ČR byla rozsáhle těžena v období 50. - 80. let 20 století, tato těžba však byla většinou ztrátová a dotovaná státem**
- **rudní potenciál ČR není dnes s výjimkou uranu využíván**
- **výrazný růst cen surovin a vývoj těžebních a zpracovatelských technologií šetrných k životnímu prostředí ukazují na nutnost přehodnocení tohoto stavu**
- **na území ČR se nachází ložiska rudních surovin, která jsou za současných cen kovů ekonomicky těžitelná**
- **zařazení uranu, zlata, wolframu a vzácných prvků do skupiny strategických surovin dává předpoklady k jejich racionálnímu využívání**

**Estimated
 worldwide
 exploration
 budgets**

ZLATO

Rozdíl ceny zlata z 300 USD/tr.oz. v roce 1999
na dnešních 1750 USD/tr.oz.
představuje nejvyšší cenový nárůst ze všech surovin

- stát v letech 1975 - 1995 financoval rozsáhlý průzkum ložisek zlata v ČR. jeho výsledkem bylo ověření 232 tun zlata v geologických zásobách

Tabulka geologických zásob a prognózních zdrojů

	1975	2000
počet ložisek	5	26
z toho těžených	0	0
zásoby celkem kg zlata	16 945	248 989
z toho bilanční	1 025	135 340
nebilanční	15 920	113 649
těžba	0	0

EVIDOVANÁ LOŽISKA

Podle databáze České geologické služby - Geofondu (stav r. 2008)

- 1 - Břevenec
- 2 - Jílové u Prahy
- 3 - Kašperské Hory
- 4 - Mikulovice u Jeseníku
- 5 - Modlešovice
- 6 - Mokrsko
- 7 - Mokrsko - východ
- 8 - Podmoky
- 9 - Modlešovice
- 10 - Smolotely - Horní Líšnice
- 11 - Suchá Rudná - střed
- 12 - Vacíkov
- 13 - Voltýřov
- 14 - Zlaté Hory - východ
- 15 - Zlaté Hory - Zlatý potok

- výhradní evidovaná ložiska
- vytěžená ložiska a ostatní zdroje

- **k návaznému využívání tohoto surovinového potenciálu nedošlo z důvodu nedořešených střetů zájmů s ochranou životního prostředí**
- **současná cena zlata výrazně zhodnocuje výsledky dřívějšího průzkumu**
- **studie „Vyhodnocení významu zdrojů zlatonosných rud ČR v současných ekonomických podmínkách“ zpracovaná Českou asociací ložiskových geologů v roce 2010 přehodnotila starší data. Geologické zásoby a prognózní zdroje oceňuje na **392 t zlata****
- **při současné ceně zlata hodnota tohoto surovinového potenciálu přesahuje **400 miliard Kč** a patří k nejvýznamnějším v současné Evropě**
- **přesto v ČR není žádný aktivní zlatodůl a nepokračuje průzkum ložisek**
- **tato situace je způsobena ekologicky motivovaným požadavkem „ponechání ložisek zlata budoucím generacím“ a diskriminačním zákazem kyanidového louhování v báňském průmyslu.**

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ LOŽISKA ZLATA

MOKRSKO

situování: nově definovaný revír Psí hory na Novoknínsku

historická těžba zlata: nepatrná, bezvýznamná

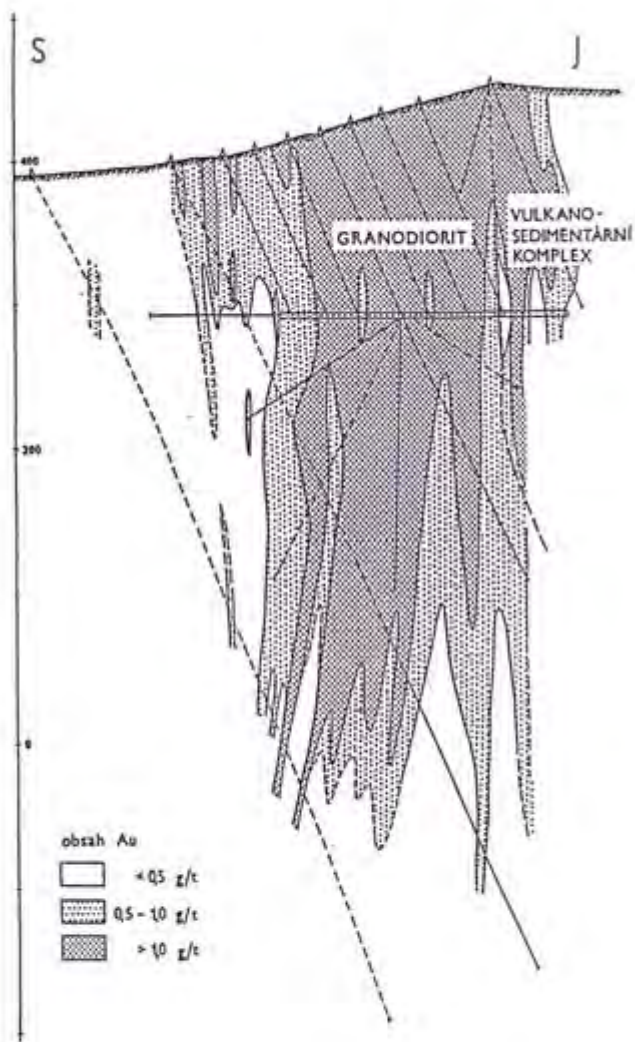
průzkum ložiska: jádrové vrty a báňský průzkum v letech 1980-1990

geologická charakteristika: žilníková zóna přes 2 km dlouhá, až 200 m široká

obsah zlata v rudě: cca 2 g/t

rudní potenciál: 110 t zlata (cca 120 miliard Kč)

Vertikální řez ložiskem Mokrsko-západ

Křemenné žilky v granodioritu

předpokládaný způsob těžby: převážně povrchovým způsobem (Mokrsko-západ), část ložiska podzemním způsobem (Mokrsko-východ)

získatelnost zlata: dynamické kyanidové louhování v tancích (výťažnost až 90%)

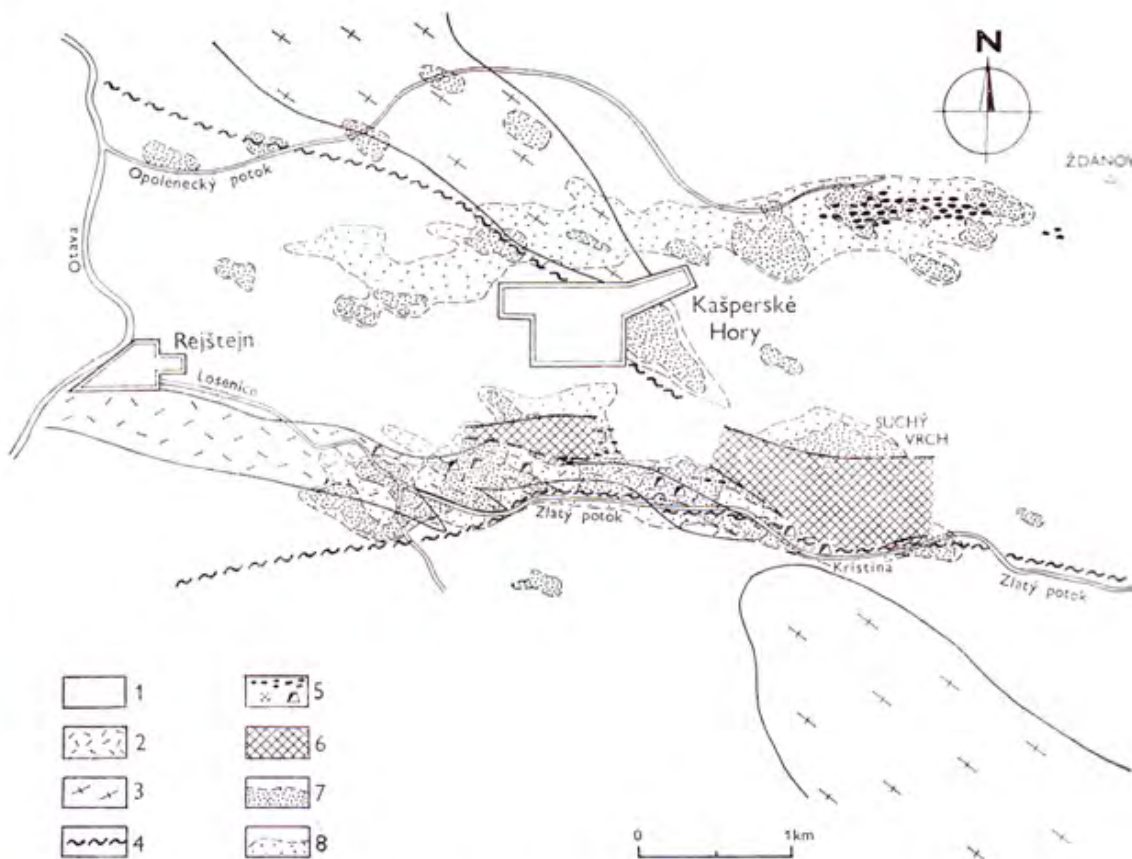
škodlivé příměsi v rudě: obsah As 300 ppm - obsahy As v půdním pokryvu okolí ložiska (bez vlivu případné těžby) 500 - 2 000 ppm

problematika povrchové těžby: přemístění vesnice Mokrsko (25 popisných čísel), odtěžení části vrchu Veselý. V současné době je průzkumná štola využívána Stavební fakultou ČVUT jako výzkumné a výukové pracoviště

KAŠPERSKÉ HORY

Zlatonosná žíla ve štole Naděje

Mapa Au-W revíru Kašperské Hory

situování: širší okolí města Kašperské Hory na Šumavě

historická těžba zlata: ve středověku revír patřil k významným producentům zlata

průzkum ložiska: jádrové vrty a báňský průzkum v letech 1982-1996

geologická charakteristika: hlavní rudní zóna v údolí Zlatého potoka o délce 4 km a šířce 200-800 m obsahuje řadu zlatonosných křemenných žil až několik metrů mocných o průměrném obsahu zlata 5,6 g/t. Báňsky zkoumaný úsek o délce 250 m vykázal průměrný obsah zlata 9,3 g/t s celkovým obsahem 28 t zlata

rudní potenciál: 123 t zlata (cca 135 miliard Kč)

předpokládaný způsob těžby: podzemním způsobem

získatelnost zlata: kyanidovým louhováním (výtěžnost až 95%) nebo flotačním způsobem (výtěžnost 83-90%)

problematika těžby: převážná část zásob je situovaná v ochranném pásmu Národního parku Šumava. Báňské otevření ložiska spolu se zpracovatelským závodem je možné situovat mimo oblast města a ochranného pásma Národního parku Šumava

OSTATNÍ LOŽISKA ZLATA

Vedle nejvýznamnějších ložisek Mokrsko a Kašperské Hory byla průzkumně ověřována řada dalších ložisek, ve kterých byly vyhodnoceny geologické zásoby nebo prognózní zdroje s obsahem až v desítkách tun zlata:

Vacíkov/Petráčkova hora: 33,2 t zlata v zásobách o kovnatosti 1,1 g/t

Andělohorský revír: 14 t zlata v prognózních zdrojích o kovnatosti cca 2 g/t

Roudný: 24,5 t zlata v prognózních zdrojích o kovnatosti cca 2,5 g/t

Voltyřov: 5 t zlata v rudě v zásobách o kovnatosti 2,4 g/t

a další (Hartmanice, Hory-Předín, Zlaté Hory aj.)

Zlato z ložiska Zlaté Hory - západ
(skutečná velikost 6 mm)

Úspěšné výsledky průzkumu těchto ložisek a dalších perspektivních oblastí by zajistil surovinové zdroje zlata pro využití budoucími generacemi

S O U H R N

- **průzkum žádného ložiska nebyl dovedený do úrovně těžitelných zásob, nebylo dokončeno ověřování technologie získávání zlata a reálné posouzení vlivů na životní prostředí**
- **využívání surovinové základny zlata by dlouhodobě zajistilo spotřebu zlata ČR cca 5 t/rok, která je dosud zajišťována dovozem a recyklací**
- **vysoká cena zlata by umožnila využití nejvyspělejších těžebních a zpracovatelských technologií s minimalizací dopadů na životní prostředí**
- **využívání surovinové základny zlata by přineslo stovky pracovních míst v zájmových oblastech a významné finanční prostředky pro obce a stát**

Při příležitosti 10. výročí vzniku samostatného státu v roce 1928 razila Česká mincovna pamětní medaile s textem JSEM RAŽEN Z ČESKÉHO KOVU. Zlato pro její ražbu poskytl tehdy významný zlatodůl Roudný u Vlašimi. Ražba podobné pamětní medaile s tímto textem při příležitosti blížícího se 100. výročí vzniku samostatného státu by byla důstojným kulturním počinem. Pro její ražbu by postačil pouhý zlomek zlata dosud ukryvaného v podzemí.

SVATOPROKOPSKÁ DUKÁTOVÁ MEDAILE (1928)

W O L F R A M

- **v minulosti těžená ložiska wolframových a cínových rud Cínovec a Krásno-Horní Slavkov v severozápadních Čechách nejsou dnes ekonomicky významná**
- **novým perspektivním zdrojem wolframu jsou rudy scheelitového typu v krystalinických horninách jihozápadních Čech. Jejich geologický průzkum se uskutečnil v 80.- 90. letech 20. století**
- **potenciální zdroje wolframu na území ČR náleží mezi významné surovinové zdroje státu. Nejvýznamnějším ložiskem je kašperskohorský rudní revír (spolu se zlatem)**
- **ložiska scheelitu (wolframan vápenatý) se stávají významným světovým surovinovým zdrojem wolframu, náleží k nim i nejvýznamnější evropské těžené ložisko Mittersill v Rakousku**

KAŠPERSKÉ HORY

situování: širší okolí města Kašperské Hory na Šumavě (spolu se zlatem)

průzkum ložiska: jádrové vrty a báňský průzkum v letech 1982-1996

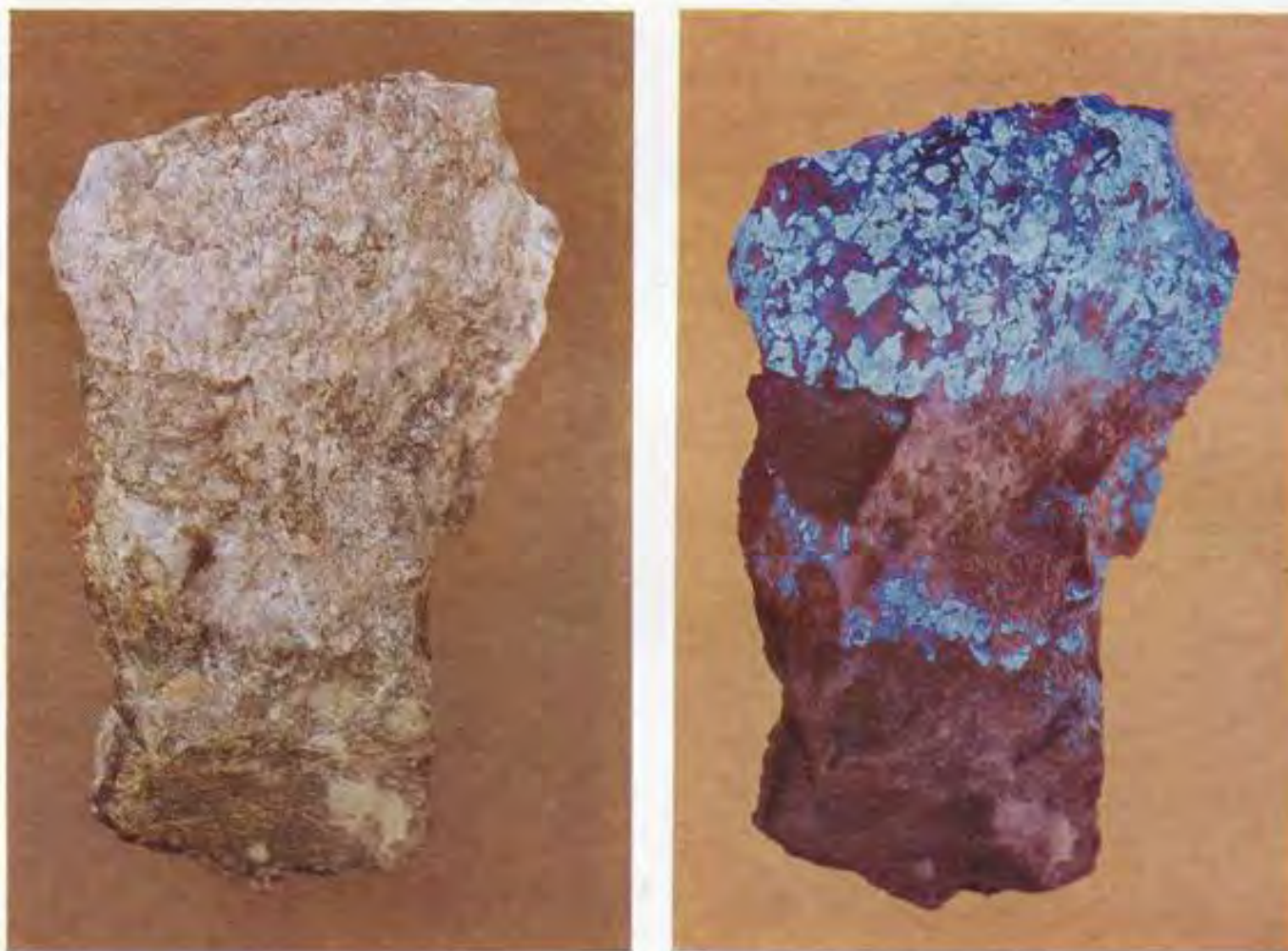
geologická charakteristika: až několik metrů mocné polohy impregnačí scheelitu v krystalinických horninách, situované v hlavní rudní zóně Zlatého potoka, bez závislosti na zlatonosných žilách. Ruda obsahuje v průměru 1% W

rudní potenciál: 42 000 t W (cca 20 miliard Kč). Mezi světovými ložisky W-rud podle evidence USGS zaujímají Kašperské Hory 15. místo

předpokládaný způsob těžby: podzemním způsobem (společně s rudami zlata)

získatelnost wolframu: flotačním způsobem scheelitový koncentrát (výtěžnost 83-90%), konečný produkt hutním zpracováním koncentrátu (mimo těžební závod)

problematika těžby: situování ložiska v ochranné zóně Šumavského národního parku (obdobně jako rudy zlata)

Scheelit ze štoly Naděje v denním a UV světle

Příklad ekologicky úspěšné těžby obdobného ložiska

Ložisko scheelitu Mittersill v Rakousku, situované při okraji Národního parku Vysoké Taury, ukazuje na možnost ekologicky přijatelné těžby i v Kašperských Horách.

situování dolu Mittersill

vstup do dolu Mittersill

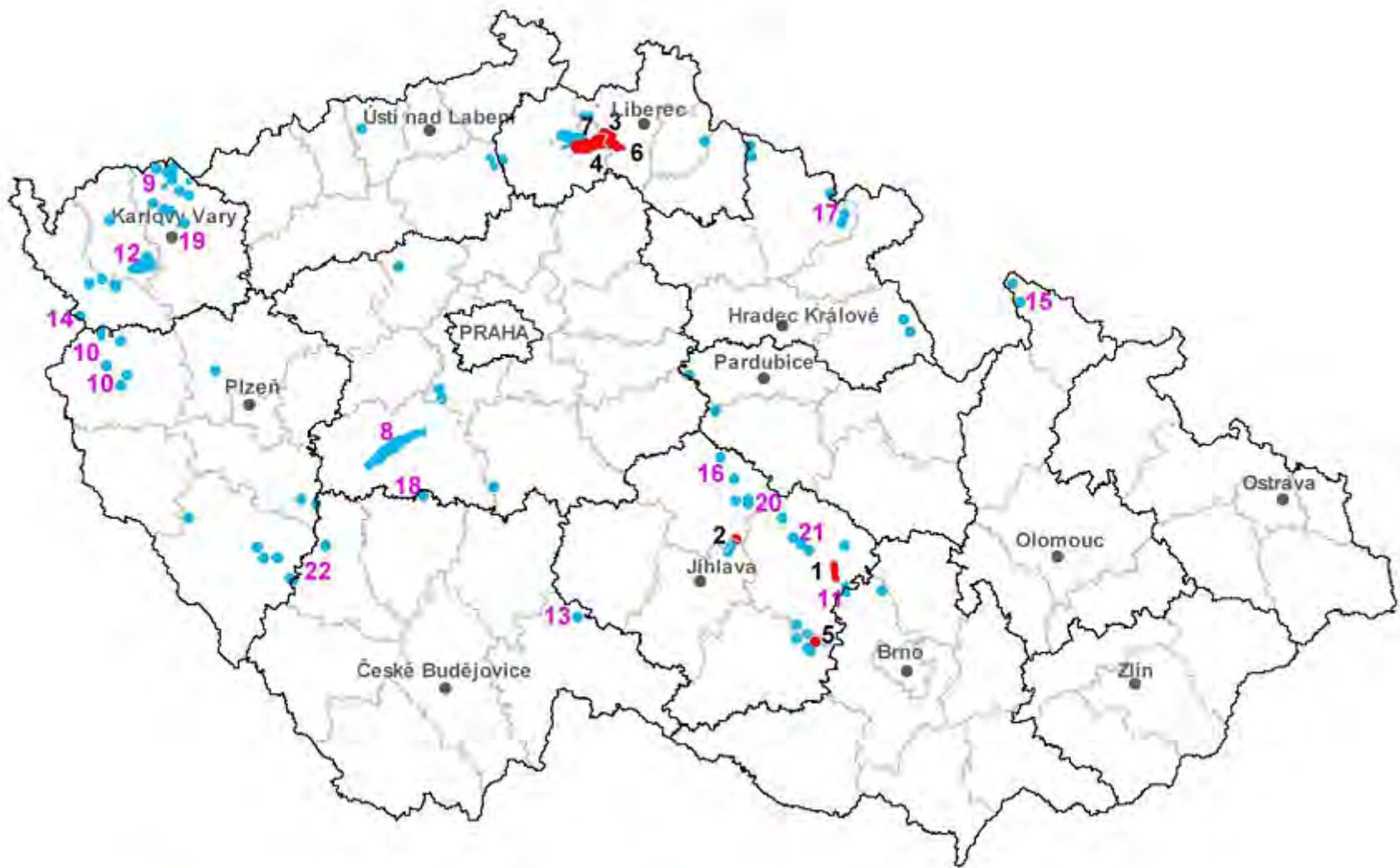

podzemní řídicí středisko úpravny

deponie kalů po dvou letech rekultivace

URAN

výhradní evidovaná ložiska

vytěžená ložiska a ostatní zdroje

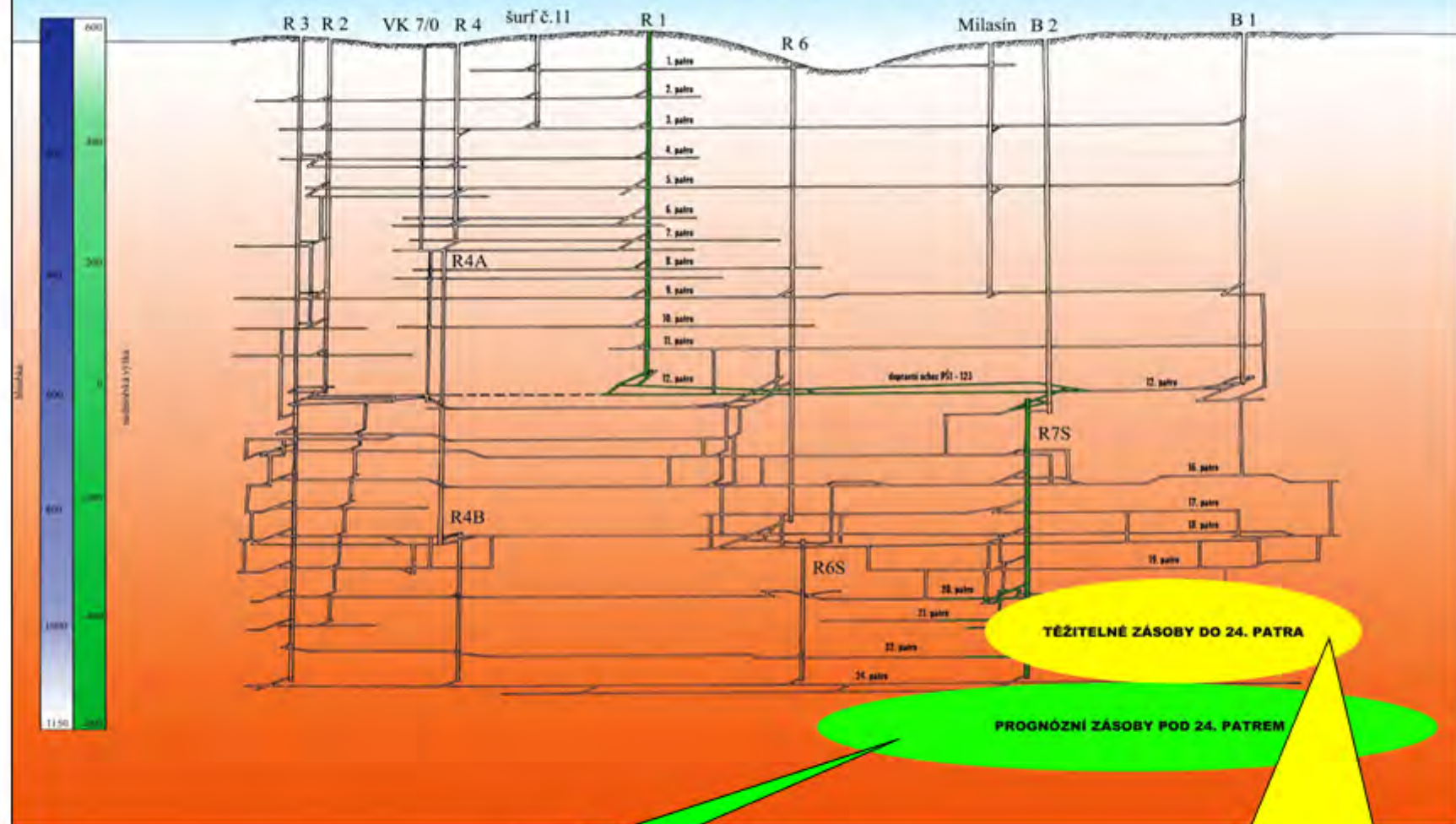
- celkovou těžbou 111 kt uranu se ČR zařadila po roce 1946 mezi jeho významné světové producenty
- využitelné akumulace uranu se vyskytují jak v krystalinickém jádru Českého masivu (žilná ložiska typu VEI), tak v jeho pokryvných útvarech (ložiska vtroušených rud v pískovcích typu SAN)
- v České republice byl největším a nejdůležitějším příbramský žilný revír, ze kterého bylo vytěženo zhruba 50 tis. t U
- na druhém místě je to stále těžené žilné ložisko Rožná, ze kterého bylo dosud získáno 21 tis. t U

R O Ž N Á

- jediný činný rudní důl v ČR, v těžbě od roku 1957
- hlavními rudonosnými strukturami jsou zóny kataklazitů o mocnosti do 10 až 15 m. Zrudnění vázané na tektonické linie tvoří převážně uraninit a coffinit
- současná roční produkce se pohybuje kolem 200 t uranu
- od roku 1988 se postupně přechází na výběrovou těžbu (v souladu s usnesením vlády ČR z roku 1995)

Schéma centrální části dobývacího prostoru Rožná

**PROGNÓZNÍ ZÁSoby
850 t U POD 24. PATREM**

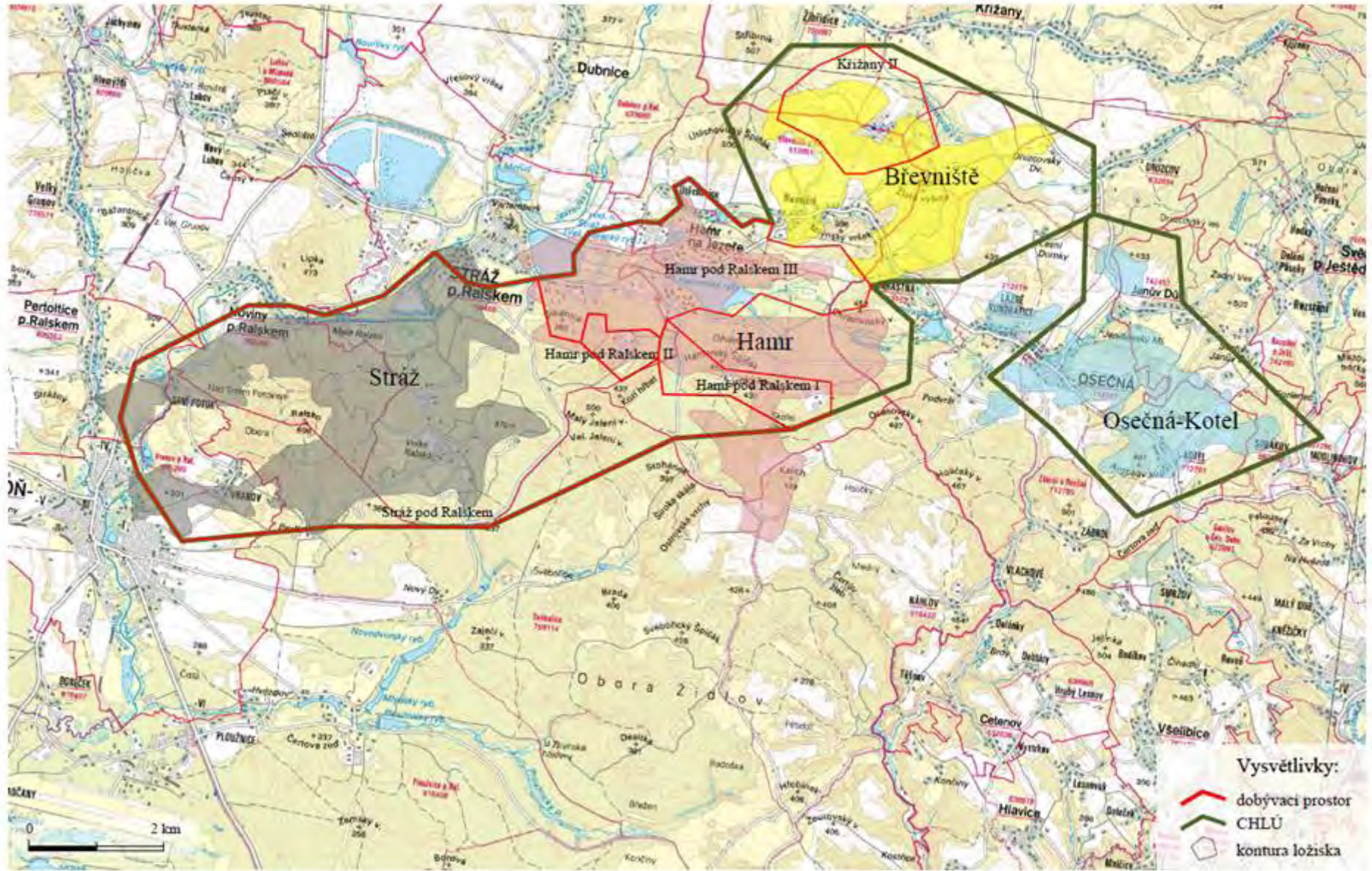
**ZÁSoby cca 500 t U
DO ÚROVNĚ 24. PATRA
PŘEDPOKLÁDANÁ TĚŽBA DO ROKU 2015**

- ložisko je otevřeno do 24. patra (1200 m hluboko). Vytěžitelné zásoby jsou lokalizovány na 19. až 24. patře a k 1.1.2013 činí cca 310 t U s očekávaným těžitelným obsahem v zásobách 0,135 % U
- po dotěžení Rožné se počítá s pokračováním těžby žilných uranových rud na ložisku Brzkov současně s prognózním zdrojem Věžnice. Toto ložisko je ekonomicky těžitelné pouze za předpokladu využití stávajících úpravenských kapacit v Dolní Rožínce

SEVEROČESKÁ KŘÍDA

- v případě pískovcových ložisek jde převážně o stratiformní zrudnění ve zvodnělých cenomanských prachovitých pískovcích lužického vývoje české křídové pánve. Rudní tělesa jsou horizontálně nebo subhorizontálně uložena a mají vrstevní, deskovitý a méně čočkovitý tvar s mocnostmi od několika dm do několika m
- zrudnění je tvořeno hlavně uraninitem a U-černěmi, místy i hydrozirkonem, je součástí pojiva a je poměrně rovnoměrně rozptýlené. Obsahy U se v ložiskách v průměru pohybují od 0,03 až do 0,14 %

Vysvětlivky:
 dobyváci prostor
 CHLÚ
 kontura ložiska

- **rozhodující význam měla ložiska v okolí Stráže pod Ralskem, kde probíhala jak klasická hlubinná těžba (Hamr, Břevniště), tak loužení rudy z vrtů (Stráž). Další ověřená ložiska (Osečná - Kotel) a prognózní zdroje (Hvězdov, Mimoň, Heřmánky aj.) dosud těžena nebyla**
- **ložiska Stráž, Osečná-Kotel, Hamr, Břevniště se řadí mezi velká světová ložiska se zásobami přes 20 kt uranu. Tento surovinový potenciál není dnes využíván z důvodu střetu zájmů s ochranou vodních zdrojů**
- **z hlediska zbývajících zásob uranu je v současnosti nejvýznamnější oblastí severočeská křída, kde je k roku 2012 stále evidováno 133,4 tis. t zásob U kovu v ložiskách pískovcového typu, z celkových evidovaných 135,3 tis. t uranu v ČR. Z velké většiny (114,5 tis. t) se však jedná o zásoby nebilanční, tedy v současnosti nevyužitelné**
- **zásadní podmínkou pro obnovení těžby uranu je použití těžebních metod a úpravnických technologií, s minimálními negativními dopady na životní prostředí, včetně zdrojů podzemní vody. Se strany státu je třeba vytvořit podmínky (včetně revize tzv. útlumového programu) k obnovení vyhledávání a průzkumu stávajících ložisek, ale i prognózních zdrojů, s cílem získat relevantní podklady pro rozhodování o možnostech a způsobu jejich ochrany a perspektivního využití**

Pásmo lužické poruchy

DEČÍN

Litoměřické zlomové pásmo

Heráňky

10 km

LIPA

CHRIBSKÁ

CHKO Lužické hory

ČESKÁ KAMENICE

KAMENICKÝ ŠENOV

ČESKÁ LIPA

ZÁKUPY

Mimón

MIMON

Hvězdov

Hamr

Stráž

Holíčky

ČESKÝ DUB

Brevniště

Osečná-Kotel

OSEČNA

HODKOVÁ n. Mohelk

sv. část

centr. část

Thustecký blok

Křížany

HRÁDEK n. Nis

CHRASTAVA

ČÁST

ČÁST

ČÁST

ČÁST

ČÁST

ČÁST

STOPOVÉ A VZÁCNÉ PRVKY

- významnou, dosud nevyužívanou komoditu představují vzácné a stopové prvky (lithium, indium, kadmium, rubidium, vzácné zeminy aj.), jejichž výskyty jsou známy z různých oblastí Českého masívu
- celá krušnohorská oblast může být např. považována za lithiovou provincii. Jen v prostoru Cínovce a okolí bylo svého času identifikováno 300 mil. t rudy se zvýšenými obsahy Li (Rb, Cs).
- nově bylo ložisko Cínovec-jih přehodnoceno současným držitelem licence. Zásoby byly vyhodnoceny na 28 mil. t rudy s průměrným obsahem 0,4 % Sn (společně s obsahy W a Li v přepočtu na sumární cín 0,6 %) tj. přes 100 tis. t cínu. Zdroje lithia byly vyhodnoceny na 37 mil. t rudy s průměrným obsahem 0,8 % Li_2O
- jiným příkladem je přehodnocení historického ložiska Zlatý Kopec u Božího Daru. Vyskytují se zde magnetitové skarnové rudy s významně zvýšenými obsahy india. Na ložisku bylo vyhodnoceno 1,3 mil. t rudy s vysokými obsahy cínu (0,93 %) a pravděpodobně získatelnými obsahy Zn (0,5 %) a Cu (0,04 %)

Z Á V Ě R Y A D O P O R U Č E N Í

- **Rudní potenciál ČR není mimo uranu využíván. Domácí surovinové zdroje zlata a wolframu přitom náleží k nejvýznamnějším v Evropě. Jejich využívání by přineslo nemalé finanční zdroje pro veřejné rozpočty a svým dílem zajistilo prorůstový program v současné době hospodářské deprese**
- **Využívání tohoto surovinového potenciálu bude vyžadovat upřesnění znalostí a seriózní hodnocení eventuální těžby v nových technicko-ekonomických podmínkách s maximálním využitím nových technologií šetrných k životnímu prostředí**
- **Přítomnost vzácných kovů byla v minulosti na řadě ložisek sice konstatována, jejich výskyt však nebyl z hlediska nových technologií vyhodnocen. Bude proto vyžadovat náležitou pozornost z hlediska geologického průzkumu a výzkumu jejich využitelnosti**

- **Rudní potenciál ČR bude reálně využitelný, pokud se podaří změnit převážně restriktivní postoj státu a veřejnosti k hornictví. Nová surovinová politika MPO, zařazení uranu, zlata, wolframu a vzácných kovů do skupiny strategických surovin a využívání nejlepších dostupných technologií pro zajištění bezpečnosti těžby s minimalizací dopadů na životní prostředí dávají k tomu předpoklady**
- **Nalezení nerostného surovinového zdroje až do zahájení jeho využívání tvoří dlouhodobý cyklus. Z tohoto důvodu surovinová politika nemůže být závislá na volebních obdobích a musí pokrývat mnohaletou perspektivu**
- **Pozitivní politika státu a jeho zapojení v této oblasti by pomohlo modernizaci dvacet let starých poznatků a vedlo k revitalizaci značných finančních prostředků, vynaložených státem do průzkumu v minulosti. Aplikace těchto zásad by si vyžádala příslušné legislativní doplňky vč. zavedení institutu výběrového řízení pro licence na průzkum a těžbu ložisek se státem evidovanými zásobami**